

Ontwikkelingsperspectief AED - een greep uit de werkelijkheid

Jip is een vrolijk, enthousiast 9-jarig meisje. Ze heeft het op school naar haar zin en toont een goede inzet. Toch blijven haar prestaties achter, ondanks langdurige en intensieve begeleiding. School en ouders maken zich zorgen over haar didactische en emotionele ontwikkeling. Dit artikel beschrijft hoe Jip met behulp van het instrument Ontwikkelingsperspectief AED beter in haar vel komt te zitten en haar cijfers verbeteren.

Marijne Sammels

Stap 1: Verzamelen van informatie

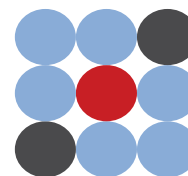
Jip zit in groep 6. Halverwege het jaar behaalde ze op de Citotoetsen voor begrijpend lezen, rekenen en spelling een D-score. Op de DMT scoorde zij een E. Eind groep 5 is de rekentoets aan Jip voorgelezen; zij behaalde toen een B-score. Jip heeft momenteel remedial teaching op het gebied van rekenen, lezen en spelling. Uit een intelligentieonderzoek bleek dat ze een laag gemiddeld IQ heeft van 86. Haar school wil graag weten hoe zij het beste uit Jip kunnen halen en hoe ze haar kunnen ondersteunen in het vergroten van haar zelfbeeld. Het afgelopen jaar heeft ze een faalangstreductietraining gevolgd. De leerkracht ervaart Jip als een vrolijk en zorgzaam meisje. Maar Jip is ook faalangstig en heeft veel bevestiging nodig. Wanneer ze denkt dat de stof te moeilijk is, haakt ze af. Ze heeft niet altijd een reëel beeld van wat ze kan en vindt zichzelf al snel dom. Wel is haar inzet goed, is ze betrokken en werkt ze netjes. Ook kan

Jip goed samenwerken. Ze profiteert van extra oefening en verlengde instructie. De ouders van Jip geven aan dat ze een vriendelijke, vlotte uitstraling heeft, maar dat ze ook erg kan mopperen. Als iets niet lukt, laat ze de moed snel zakken. Haar ouders willen weten wat haalbaar is, zodat ze de juiste eisen aan haar kunnen stellen. En op welk niveau Jip kan uitstromen naar het VO.

Jip geeft zelf aan dat ze het niet leuk vindt dat ze voor alle vakken extra hulp krijgt. Hierdoor is ze vaak buiten de klas. Eigenlijk vindt ze alles moeilijk, maar de creatieve vakken, gym en schrijven vindt ze wel leuk. Ook heeft ze geen hekel aan huiswerk. Jip wil graag extra oefenen, omdat ze dan misschien naar het VMBO kan. Maar ze denkt eigenlijk dat dit te moeilijk voor haar is. Jip heeft het naar haar zin op school, maar van toetsen wordt ze erg zenuwachtig en dan weet ze het helemaal niet meer.

“Een overzicht van beschermende en belemmerende factoren zorgt voor inzicht in de ingrediënten voor het plan van aanpak”

Marijne Sammels heeft ruim tien jaar ervaring als orthopedagoog in het speciaal onderwijs (cluster 4). Zij is werkzaam op de Ambulante Educatieve Dienst (AED) in Leiden. Ruim zes jaar geleden is hier een start gemaakt met het werken met het Ontwikkelingsperspectief.

Stap 2:

Overzicht van beschermende en belemmerende factoren

Een overzicht van beschermende en belemmerende factoren zorgt voor inzicht in de ingrediënten voor het plan van aanpak.

Sterke kanten Jip	Zwakke kanten Jip
Enthousiast	Faalangstig
Zorgzaam	Onzeker
Goede inzet	Moeite met rekenen, lezen, spelling
Kan goed samenwerken	Negatief zelfbeeld
Werkt netjes	Stelt zich afhankelijk op
Profiteert van extra oefenen	Stress in toetsituaties
Profiteert van verlengde instructie	
Wil graag naar het VMBO	
Profiteert van individueel toetsen	

plan. Jip mag leestutor worden van een jongere leerling en ze mag waar mogelijk samenwerken. De ondersteuning buiten de klas wordt sterk verminderd. Wel krijgt Jip extra oefening en verlengde instructie in de klas. De leerkracht bespreekt met haar na de verlengde instructie of zij weet wat ze moet doen en of ze denkt het aan te kunnen. Doordat ze dit na afloop evalueren, krijgt Jip een reëler beeld van haar eigen kunnen. De Cito-toetsen worden individueel afgenomen. Vooraf heeft Jip een gesprekje met de leerkracht om haar extra zelfvertrouwen te geven. Daarnaast kan zij tijdens de toets gebruik maken van een steunkaart waarmee zij bekend is vanuit de faalangstreductietraining. Voor het verbeteren van haar zelfbeeld krijgt Jip begeleiding van de remedial teacher die een oplossingsgerichte training met haar doet.

Stap 3: Het uitstroomniveau bepalen

School en ouders komen tot de conclusie dat Jip veel in huis heeft. Ze besluiten daarom de verwachtingen niet te laag te stellen. Het doel wordt om uit te komen op een VMBO-basis/kader. De leersnelheid van Jip moet dan tussen de 75 en 100 % liggen. Daarnaast moet er aandacht zijn voor het verbeteren van haar zelfbeeld en de stress rondom de toetsmomenten.

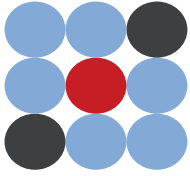
Stap 4: Bouwstenen samenstellen voor een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

De school stelt een plan op waarin ze Jips leerproces meer gaan sturen. In het plan zijn haar kwaliteiten het uitgangspunt, waardoor haar motivatie zal toenemen. Zo krijgen haar samenwerkingsvaardigheden, haar enthousiasme en haar zorgzame aard een plek in het

Stap 5: Evaluatie

Jip wordt minder vaak uit de klas gehaald en kan daardoor meedoen met alle reguliere instructies. Door het tutorlezen, de verlengde instructie en extra ondersteuning vanuit de leerkracht krijgt ze meer zelfvertrouwen. Op het eerstvolgende individuele toetsmoment haalt Jip voor spelling en begrijpend lezen een lage C en voor rekenen een B- score. Ze gaat zo vooruit dat de prognose VMBO-basis/kader bijgesteld wordt naar VMBO-T.

Meer weten over het Ontwikkelingsperspectief AED?
Neem dan contact op met Barbara Janssens.
Email: b.janssens@aed-leiden.nl.

TIPS

- Ga in gesprek met de leerling! Leerlingen kunnen zelf vaak heel goed aangeven hoe zij denken het beste geholpen te kunnen worden.
- Zet sterk in op het verbeteren van de motivatie van de leerling. Dat is de drijvende kracht.
- Stel je verwachtingen vooral niet te laag!

SAMENVATTING

In het geval van Jip is de school goed in staat gebleken om met behulp van het instrument Ontwikkelingsperspectief AED de beschermende en belemmerende factoren van haar in kaart te brengen. Met de inzet van de beschermende factoren en de sturende aanpak zijn er hoge verwachtingen gesteld. De ideeën van Jip zijn geïntegreerd in het plan met een positieve uitkomst als gevolg.

